

obles

fetes en memoria

del molt Illustrissim y Reuerendissim

Senyor Don Federich de Portugal

Archebisbe de Saragoça y Uirey
de Cathalunya, zcetera.

¶ Estâpades en Barcelona en l'any

Mil. D. xxviiiij.

H. G.
20413

COMPRA

181901

† mort d'l Illm. †

¶ Cobles a la

¶ Don Frederich

de Portugal: ¶

¶ Adreçades a la Sacra Real Magestat
del senyor Emperador Don Carlos, vuy
benaueturadamêt regnant.

D'Kouehiu, Emperador,
Cathalunya si volen
de vn altre tal pastor
com aquest quins lleva Deu.

dō Federich d Portugal.

¶ Mirant vostra Magestat
Cathalunya en diuisio
feu notable prouisio
per a tot lo Principat
donant nos persona tal
que james milloz se veu,
don Fedrich de Portugal
lo qui arans lleua Deu.

¶ De bons homens era amat
e de mals era temut
y de tots era lohat
per jutge james vengut:
a ningú era parcial,
la justícia anaua arreu,
a tots jutge tan igual
digaum' hon lo trobareu?

¶ Enemich dels enemichs
de la fe y de la justícia,
y amich domens pacífichs
en la cristiana milícia,
vn prelat tan generos
yo no se sil cobzaren
tan Real y tan famos
com aquest quins lleua Deu.

¶ A ladres no perdonaua
ni a homens matadors,
moltes forques enramaua
de delats saltejadors,

Lob's a la mort del Xirey

may diners lo conuertien,
ab algu james feu preu,
ans quant mes lin prometien
la sentencia era mes breu.

¶ Plorau / plorau cathalans
los qui en pau desijau viure,
plorau seruidors galans
qui per ell soliau riure,
plorau musichs ab dolor,
plorau / plorau, no canteu
per vn tal Reial senyor
com aquest quius lleua Deu.

¶ Ha donat compte complit
a son Deu y redemptor:
y ad aquells qui l'han seruit
es estat bell pagador,
a tots los ha contentats
tenint gran respecte a Deu,
considerant los quilats
de cascu y merexer feu.

¶ De la sanch Reial venia
del realme Portugues,
dauant si nos permetia
de algu mal se dignes:
de Reys o Demperadors
era en tot lo modo seu:
plorau lo sos seruidors
perque be lanyozaren.

don Federich d Portugal.

¶ Moltes charitats ha fetes
a pobres y a religions
ab entranpes molt perfetes
fora de totes passions:
eras ja tant empobrit
ab lo seny y voler seu
que no era dell lo lit
hon dona lanima a Deu.

¶ Ja posat en lagonia
de la mort y turbacio
en ell clar se coneria
senyal de gran contriccio:
com vn catholich christia
abragant se ab la creu
don Federich espira
demanant merce a Deu.

¶ Cathalunya resta en pau
per lo seu gran regiment,
mas si molt vos detardau
sentira algun detriment,
don conue, Emperador,
prouehir si trobareu
de vn altre tal pastor
com aquest quins lleua Deu.

 ¶ La S. L. L. Real Magestat prouehi la lochtinēcia
gēeral vacāt p mort d D. Federich d Portugal, ē lo illustre
D. Frācesch d Borja marques d Lombay: lo qual ha ētrat
en Barcelona vuy dissapte .xxiiij. d Agost apres migjorn...

Lob's a la mort del Uirey.

¶ Obligat ha moltes gents
per sa bondat a pregar
que greus penes y torments
nol hagen a cruciar:
donchs al nostre Saluador
tots ab mi supplicareu
que li sia protector
en quant home dauant Deu.

¶ Y aquella Uerge sagrada,
mare del Verb incarnat,
que li sia aduocada
dauant lalta Trinitat:
a la cort celestial
de pregar nous obliden
per Fedrich de Portugal
quen pau sia lo loch seu.

¶ **L**aus Deo.

Ordinatio d la sepultura del Illm. Sr. Don federich de Portugal

Creta del Ceremonial y dietaris custodits en los Archius
de la present Ciutat.

Ergo q̄ les coses dauall scrites no siē meses ē obliuio dels sdeuenidors, se fa memoria que diumēge a. v. de Ianer dl āy M. D. xxviii. ans dl migjorn fina ē Barcelōa los darrers dies passāt daquesta vida en laltro Illm. y R^m. Don Federich de Portugal, Archebisbe de Saragoça e lochtinent general de la Cesarea Magestat ē lo principat d Cathalūya y cōtats de Rossello y Cerdāya, aps d hauer presos deuotament tots l's sacramēts de s̄cta mare Sglesia cō a bon xp̄ia.

I Sabuda la sua malaltia, pochs dies ans de Nadal, lo vener. Sindich de ordinacio dels honors. Consellers visita quiscū dia lo dit Senyor, e una vegada p̄ semana visitarenlo tots cinch Cōsellers plegats, vestits ab les çamarres, ab los verguers dauāt sense prohoms: e cō saberen q̄ ja hauia retut lanima a son Creador, faberen aplegar per llurs v̄guers lo major nōbre de phoms que pogueren en la casa de M^o. Luys Gibert cōseller en cap (car per esser diumenge no se aplegaren en la casa de la Ciutat) e ajustats de prest y notificada la dita mort, M. Gibert los dir q̄ no trobātse continuada en lo Libre de Cerimonies les que la p̄sent Ciutat te custuma de seruar p̄ mort dl Loct. gnāl. los consultaua si l's Cōsellers se vestirien de dol y per quīs dies lo apportarien, y lorde de la cerimonia sabedora, en special sobre lo anar per lo sendema q̄ era festa dels Keys, p̄ raho de que quiscū any en semblant jornada l's Consellers acostuman de anar a la sglesia parroquial del S̄di.

E los honors. probomens foren de parer q̄ los honozables
Consellers se posassen gramalles de dol encontinent, lo qual
aportassen per .iiij. dies seguits: q̄ quant a la festa del **Isi**, attes
q̄ p̄ ordinacio tot Conseller deuia y era obliguat dexar en dies
d̄ cerimonia lo dol, e cara q̄ fos fresch, de pare, mare, muller
y fills, anassen lo dilluns seguent de bon mati, vestits de les
gramalles de dol, a casa de Moss. Ramon Marquet conseller
terç, la qual esta mes prop d̄l **Isi**, e alli prenguessē les çamar/
res d̄ grana, y ab aq̄lles en la forma acostumada anassen a la
sglesia, e finit loffici diuinal y sermo tornassen a dita casa a
despullarse les çamarres y vestir les gramalles de dol fins q̄
cumplis lo termini p̄figit. E ari com ho acōsellaren fonch fet.
Tambe foren de parer q̄ conuenia al carrech de la Cōselleria
dar auis de la mort del **Uirey** a sa Magestat suplicāt aq̄lla per
part de la Ciutat manas puehir d̄ p̄opte y conuenient remey
p̄ la bona administracio de Justicia, y p̄cos deuia despachar
correu ab posta a comūes despeses de la Ciutat y d̄l **General**.
Lo **Sotsidich** ana de part d̄ls Cōsellers a cōsultar ho ab los
magnifichs deputats d̄ **Cathalūya**, los quals foren contents
de contribuir en la mitat, y ari fonch despatrat encontinent
lo dit correu per .xxxx. ducats dor paguats p̄ iguals parts.

¶ De ordinacio dels honors. Cōsellers lo **Sotsidich** ana
visitar la **Jllā**. dona **Maria** de **Portugal** comtesa de **Fruças**
neboda del defunct, en casa d̄l senyor **Uirey** hō se trobava, per
saber com y ahon soterrarien aq̄ll. La dita **Sēyora** ho stima
molt y dir q̄ lo dimecres seguēt lo cors ab p̄fesso seria apportat
al mōestir d̄ **Jesus** fora l̄s murs d̄ la p̄sēt ciutat, y alli acōanat
p̄ algūs dies fins quel portassen en **Siguēça** ahont les derat.

¶ Dimars apres dinar certificats los honors. Cōsellers q̄
en casa del senyor **Uirey** teniā dol y volian apportar lo cors ab
cerimonia y q̄ ells seriā conuidats p̄ acompanyarlo, proueyrē
per medi d̄ lurs v̄guers d̄ applegar grā nombre de phomenia
p̄ q̄ milloz fossē acōsellats sobre lo fahedor en dita cerimonia.
E applegats en la matera casa de **M. Sibert** vingueren dos

cauallers criats del Uirey a conuidar als Cōsellers a la dita sepultura p lo sēdema demati a la casa d'l dit Gōz. d part dels parents d aq̄lla. E lo Cōseller en cap demana als phomens quina cerimonia se deuia fer attes q̄ no sē trobaua pratica per lo passat, y ēcara si lo senyor Gouernador era cōuidat en dita sepultura com anirian y starian ab lo dit Senyor: E per la major part dels phomens fon dit: Que los honorables Cōsellers deuiā anar vestits ab ses gramalles de dol a la casa del Uirey y alli deniā agraduā la cerimōia d'l modo seguēt: go es que p̄ceyssen danant lo cors .ij. verguers vestits de dol ab llurs caparōs lāçats per lo coll y apres anassen .ij. altres verguers, y apres los Cōsellers agraduats sots la forma acustūada per sos trafts. E q̄ p̄ saber lo senyor Gouernador si aniria y com staria fossen tramesos .ij. phomens al dit Gōz., e a xi decontinēt sense desplegar se d' alli hi anaren l's honors. Moss. Pero Salua donzell e Moss. Pere Joan de Sāct Liment, los quals tornarē resposta q̄ lo dit senyor Gouernador no staua dispos̄t per anar a la casa, abans aniria a la sglefia de Jhesus ab l's Doctors d'l real Cōsell. E que quant en lo star ē dita sglefia ell procuraria d' star d' manera que los Cōsellers ne serien contents. E hoyda dita resposta decōtinent foren elegits per los honors. Cōsellers los .viij. prohomens per anar danant y detras lo dit cors.

¶ Dimecres a .viij. de dits mes y āy de bō mati l's honors. Cōsellers se applegarē a casa d' M. Joāot Salua conseller y speraren los .viij. phomens los quals foren tantost alli y tots plegats sen anaren a casa d'l senyor Uirey hont trobarē ja lo Re^m. senyor Bisbe de Uich. E per quant se era seguit q̄ per part del Collector de la Lambra apostolica Moss. Joan Gollsona se era fet impediment al cors de dit Gōz., lo qual staua ja posat sobze lo faretre o llit de morts y prest per esser portat a la ecclesiastica sepultura, que no isques d' alli fins q̄ fos reintegrada la Lambra apostolica de tots los bens d'l dit senyor Uirey y d'ls dines que hauia repartits y dōats poch

dies abàs que no moris, per tant se detingueren alli los dits honors. Consellers y phomens fins a les onze hores y miya ans del migjorn y entretāt se conserta lo dit fet. E a xi fonch jūcta la pfesso d la Seu, parroquies y ordens a la dita casa, y feta la absoluta acostūada de fer, tira dita professo la volta d'l monestir d Jesus sots lorde seguēt: Primeramēt anauen .xij. pobres de Jesu xp̄st ab lūs ēceses, apres venia lo vadell d la Seu ab sa vestidura d dol y verga alçada, apres la creu major d la Seu tota sola, apres venia gr̄a nombre d pueres forasters y francesos de dos en dos ab sobrepeliços aportant quiscun una candela encesa: los capellās de les parrochies, ab un ciriet quiscu, forē tots a la mescla, excepte los d Sāct Just q̄ per esser la parroquia ahont es mort lo dit Senyor, anaren darrera a mādreta, y los d Sācta Maria de la mar a ma squerra. Apres veniē los frares de tots los mōastirs d la p̄sent ciutat d .ij. ē .ij. ab ciris, ordēats a xi: Primeramēt venien molt deuotament los frares de Jesus en grandissim nombre, apres los d la Merçe, apres ls d'l Carme a mādreta y ls de sāct Agustí a ma squerra variāt ab lorde (d la pfesso) d'l Corpore xp̄i., apres los frares phicadors a mādreta y los framenors a ma squerra, venien los preneres beneficiats d la Seu y los vener. Canōges: apres venien tots los criats d'l Virrey ab ses gramalles vestides y portant quiscu dells una antozra ēcesa: apres los verguers vestits d dol ab l's caperōs lançats al coll y les vergues alçades, seguiē los .iv. phomēs sobredits ab ses gramalles: apres vēia lo cors descarat d'l dit Sēyor ab les insignies archiepiscopals portat al coll alt p .xx. criats d la casa: apres veniē los altres .iv. phomēs ab ses gramalle y apres tots los cantors de la capella d'l senyor Virrey ab gramalles y caperons al cap y antozres enceses: veniē apres los altres dos verguers dauāt los honorables Consellers q̄ portauen lo cap d'l dol, ço es M^o. Luy s Bibert conseller en cap a mādreta, lo Uescomte Deuol y d Lanet a ma squerra, lo Ruerendissim Bisbe de Uich al mig....

Ause l'offici solemne en la sglesia del dit monastir de Jesus, ahont fozen los .v. deputats y oydozs con/ sistorialmēt acōpanyats dels officials de la casa de la Deputacio, los quals deputats y oydozs stiguerē assentats dientse lo offici dins les reres del altar major a la part hō se diu la epistola, y a la altra part del euāgeli staua assentat en sō banch lo Portant veus de general governador don Pedro de Cardona y los doctozs d'l Real Cosell, romanent los Consellers de Barcelona assentats bar en la sglesia en lo entorn d'l tumol ab los altres del dol...

¶ Dedicaren a la memoza de dit Virrey un llarch Epi/ grama que alguns dietaris M. ss. inclouen, del qual copiam les ralles següents:

Cathalonie principatum anno a xpo nato vigesimo et quinto post millesimū ac quingētesimum guber/ nādum suscepit... iustitiam absque personarū accep/ tatione curavit, tam planas quā asperas sic habens sceleratis vias, ut aurum unicuiq̄ esse posset absq̄ custodia... Electam musicam semper vivēs paratam esse sategit. Urbem hāch sudore suo geminatīq̄ singultibus muro mari prius cir/ cum clausam reliquit. Catalaunus amore, Pater custodia et pastor bonus sua vigilia: sic famis misertus Barcinone plebis quod fructus et grana reddituaria sua ab Aragonū partibus patrie huic transmittenda mandare curavit...

¶ De les següents Coplas (que semblen estampades per mestre Carles Amoros prouençal) ne donam per mostra la tercera part. Una delles diu: «Fue lautoz deste concierto/ y procession que presentis / llevando este señoz muerto / vn su amigo muy cierto / el noble don Dionis.»

Coplas q̄ hizo el padre fray Johā Fernādo Maso, de la orden de los menores, a la muerte d'l Illustrissimo y Reuerēdissimo señoz dō Fadrique d'Portugal, ar/ zobispo de çaragoça, Viso rey de Cathaluña. Dirigidas a la

Cat 16

Yllustre señora **doña Maria d Portugal**: Cõdessa d Frugas.

Illustrissima señora
a quien fortuna cõbate
no q̄rays ser causadora
que ella sea vencedora
y vos della quedeis mate.
Derramays d vuestros ojos
con dolor y sospirar
las lagrimas a manojos,
ya por esso los enojos
no se os pueden remediar...

Vos llorays porq̄ murio
el **Real don Federico**,
no llorays, señora, no,
que a ninguno perdono
la muerte / pobre ni rico.
Baste a vos, señora mia,
queste **Real cauallero**
preparo tambien su vida
que angelica gerarchia
lo tomo por compañero...

Siendo ya certificado
que su hora ya venia,
todo e **Dios** muy trãssormado
humilde y determinado
estas palabras dezia:
Alumbre mi entendimiento
Jesu quien me redimio,
y deme algun sentimiento
de la passion y tormento
quen la cruz por mi passo...

Ordeno su testamento
muy catholicos y prudente,
hizo cada qual contento
segun su merecimiento,
quien se quere no se siente.
Dun señoz tan preminente
no se vio mas bien criada
su familia comunmente,
ni tratar con tanta gente
sin deuer a nadi nada...

No se siente criatura
de mil años a esta parte
auer visto sepultura
que fuesse en su compostura
de tan lindo modo y arte.
Quien vio tanta clerezia,
quien vio tanta religion,
quien tanta lumbze que ardia
lleuando a su señozia
a **Jesus** en procession.

Sus amigos y criados
abozresciendo sus vidas
yuan de luto cargados
y a dos coros ordenados
con sus hachas encendidas.
D que rostros que lleuauan
dangustia y tribulacion /
por las calles do passauan
con sospiros prouocauan
las piedras a compassion...

H. 6
20413

